

Biserica și Școala

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână : DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria :
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate :
Pe un an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERȚIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiune a
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

UN MONUMENT *).

„Cel-ce vrea să vină după mine, să se lapede de sine, să ia crucea sa și să-mi urmeze mie“. Matei XVI. 24.

În sbuciumul vieții și în greumântul traiului, nu odată ți-se pare, cugetătorule, că ai găsit soluțiunea problemei vieții în vorbe celebre de ale oamenilor mari.

«Căci sunt pământ»... se zice într'un loc și într'o împrejurare în cartea sfântă ; „un vis sarbed“ zice poetul că este viața ;... «și când viața rost nu are, fă să aibă clipa rost» — completează paradoxele asupra rostului făpturii omenești, un alt cugetător...

Dar nu momentul, nu clipa lugubră sau senină au să dea cuvântul hotărâtor asupra problemei vieții, căci „nu oamenii sunt peste vremuri ci vremea cârmuește pe bietul om“ — a zis, cu înaltă înțelepciune cronicarul.

Universul sufletului omenesc e tot atât de mare, are tot atâtea întunecimi și taine, ca și universul în mijlocul căruia trăim ; căci armonie a întocmit Cel-ce lumea a creat și viața ne-a dat, în raportul dintre aceste două lumi ; dar și mijloace ni-a dat, ca să pipăim și simțim necunoscutul, să ne putem croi drumul menițiunei noastre.

Și când ne oprim pentru un moment, cu sufletul curat, senin și ne adâncim asupra problemei : care e rostul nostru pe acest pământ, marile adevăruri din univers și din viața omenească vin să ne dea răspuns.

* Conferență rostită la adunarea generală învățătoarească, ținută în Giula la 10/23 Iulie 1905.

Omul nu este, nu poate să fie, nu este permis să fie robul prezentului, robul nevoilor și patimilor vieții ; căci creat este el cu râvna firească de-a pătrunde tainele trecutului și merit e să pregătească viitorul, să pună temelia vieții viitorului.

Din trecut el va învăța virtuțile, va crede în a lor biruință, iar iubind prezentul — căci «când dragoste nu am, nimic nu am» zice apostolul neamurilor — nădejdea viitorului îl va răsplăti pentru suferințele zilei de azi...

Trecutului să ridicăm monumente și altar, în preajma lor să ne închinăm, pentru a prinde forță de viață, pentru a asigura viitorul !

Mare este taina virtuților înalte, și mărit fie exemplul lor... să ne închinăm lor — — să ne închinăm memoriei fiului acestui oraș, memoriei lui *Moise Nicoară* !

*

În aceste părți de hotar apusean al așezării neamului nostru, acum o sută și mai bine de ani (17 Ianuarie 1794) s'a născut *Moise Nicoară*.

Născut din părinți cu dare de mână, copilășul a crescut în frica lui Dumnezeu, râvnă la învățătură și iubire neam.

A crescut și s'a făcut om vrednic, râvitor, neînfrânt în pornirile-i spre bine. Și lăpădatu-s'a de trecătoarele măriri ; aur și poadoabe, bogății și rang nu au ademenit sufletul lui nobil, căci în peptul său se sbătea puterea de luptă, luptă pentru biruința unui sublim ideal : mărirea neamului și bisericeii sale.

Grele erau zilele poporului nostru, tristă soartea bisericeii noastre la începutul veacului trecut. Și această stare a simțit-o, cu dânsa și-a contopit sufletul, *Moise Nicoară* ; și ca un stâlp de foc por-

nește el în vârtejul vieții, pentru a împrăști lumina dreptății în drumul său, pentru a însufla tărie în jurul său, — chiar și de s'ar stânga în drum...

În oastea împărătească el duce steagul celor ce merg să moară pentru tron, pentru apărarea patriei, a pământului strămoșesc, contra înspăimântătorului vrăjmaș, Napoleon cel mare.

La curtea împăratului de pe vremi (Leopold II., 1815) el âmbă neobosit să câștige emanciparea bisericeii, neamului său și luminarea prin învățatură, prin școală, a obiditului său neam.

În luptele comitatense susține cu pieptul său lupta contra puternicilor pe bază de prerogative. Moise Nicoară pierde avere, „reputație“, patrie, totul, totul în lupta sa pentru ideal. Și când, înstrăinat, privește din depărtare, cum pe rând răsar și se coc roadele silințelor sale, produsele jertfelor sale și jertferei lui de sine, din înălțimea bătrânețelor scrie spre mângăere și îmbărbătare, celor ce i-au urmat în munca de eroi necunoscuți, în lupta pentru revendicările noastre naționale-bisericești: «Credința mișcă munții, răzimată de nădejde; fapta dă ambelor putere neînvinse» *).

Unde s'a mai văzut atâta idealism, unde atâta energie, unde atâta devotament, unde atâta jertfă?

„Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, de cât ca să-și pună sufletul pentru ai săi“ (Ioan XV. 13).

Și când stăm cu ochii sufletului în fața acestui om mare al nostru și ne găsim în orașul în care primadată a văzut dânsul razele soarelui, în care primele nădejdi și dorințe au răsărit în sufletul lui;

Și când stau și privesc în jurul meu, și mă simt în mijlocul unei falnice pleiade de muncitori în ogorul progresului, al culturai noastre naționale-bisericești;

Și când mă gândesc, că ce strălucit exemplu de viață emancipată de robia prezentului, a nevoilor vieții și patimilor omenești ni-se înfățișază în personalitatea giulanului Moise Nicoară;

Și când privim unde am ajuns noi în vremea unui veac, cât de mulți și cât de departe în calea progresului:

Credem a fi pus o petricică la monumentul „aere perennius“ al lui Moise Nicoară.

*) A se vedea: *Un memoriu al lui Moise Nicoară*, de S. Secula. Arad 1904.

Nu în piatră, nu în marmoră, nu în bronz, ci în inimele noastre să înălțăm monument anteluptătorului emancipării noastre naționale-bisericești, Moise Nicoară.

*

Cel-ce lumea a creat și viață ne-a dat, armonizat-a raportul dintre lumea mare și lumea sufletească a oamenilor și îngrijitu-s'a de mântuire.

Iar noi, cu evlavie plecându-ne în fața trecutului, suntem îndreptățiți, ca pentru viitor, să zicem cu poetul:

„Au fost eroi, și fi-vor încă...“

Sever Secula,
profesor.

Nr. 2880/905.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința celor ce'i privește, ca petițiunile de primire în institutul teologic ortodox român din Arad, pe anul școlar 1905/6 au să fie înaintate la adresa Consistoriului gr.-ort. român din Arad cel mult până în 1/14 August a. c., instruite cu:

1. Atestat de botez;
2. Testimoniu despre ultima frecvența școlară;
3. Atestat de moralitate dela oficiul parohial la care aparține, vidimat și de protoprezviterul concernent;
4. Atestat medical că este sănătos și fără defect organic.
5. Petițiunile să fie provăzute cu timbru de 1 coroană în cât nu vor fi ajustate cu atestat de paupertate.

Arad, la 2/15 Iulie 1905.

Consistorul diecezan.

Nr. 2888/1905

Se aduce la cunoștința celor ce'i privește, că petițiunile de primire în institutul pedagogic ortodox român din Arad pe anul școlar 1905/6 au să fie înaintate la adresa Venerabilului Consistoriu gr.-or. român din Arad cel mult până în 1/14 August a. c. instruite cu:

1. Atestat de botez;
2. Testimoniu despre ultima frecvența școlară;
3. Atestat de moralitate dela oficiul parohial la care aparține, vidimat și de protoprezviterul concernent;
4. Atestat medical despre starea sa sanitară și întregitatea membrilor corporale.
5. Petițiunile pentru primirea gratuită în alumnou, de pe teritorul districtului Consistoriului

Arădan să fie înaintate direct la adresa Consistoriului din Arad, iar de pe teritoriul Consistoriului Orădan, pe calea aceluiași Venerat Consistoriu.

6. Despre primire ori neprimire vor fi avizați petenții acasă înainte de începerea anului școlar.

Petițiunile să fi provăzute cu timbru de 1 cor. întru cât nu vor fi ajustate cu atestat de paupertate.

Arad, la 2/15 Iulie 1905.

Consistorul diecezan.

Nr. 2884/1905.

Se aduce la cunoștința Onoratului public, că înscrisurile la școala civilă de fete cu internat din Arad pentru anul școlar 1905/6 se vor face în zilele 1—10 Septembrie 19—28 August a. c. în cancelaria direcțională a institutului (Strada Deák-Ferencz Nr. 27).

Părinții vor face însă corect, dacă fie în scris, fie în persoană își vor anunța fetițele spre primire încă de mai înainte, începând cu ziua de 1 August (19 Iulie) adresându-se în această afacere Doamnei Iudita Secula n. Truția, care își va avea oarele oficioase în internat în fiecare zi dela 9—11 a. m.

Tot în zilele de 1—10 Septembrie n. se vor face și eventualele examene de primire.

Taxa pentru internat e 320 cor. pe anul întreg școlar, care este a se plăti anticipativ în rate treilunare.

Pentru această taxă elevele primesc :

1. Instrucțiunea-prescrisă pentru clasele I—IV civile, educațiune religioasă-morală, deprindere în conversația română, maghiară și germană, apoi instrucțiune în economia casei, gătirea bucatelor, croit și cusut.

2. Locuința în odăi bine îngrijite, provăzute cu mobilele necesare.

3. Vipt întreg și anume *dejun* (cafea cu lapte), *prânz* (două plese, iar Dumineca și în sărbători 3—4 plese) și *cină* (două plese).

4. Spalat, luminat, încălzit și tot la două săptămâni baie.

Afară de taxa de întreținere elevele interne mai au a solvi *taxă de 10 cor. pe an pentru medic*, pentru care taxă elevele interne vor primi, în caz de lipsă, îngrijire medicală și medicamente.

Pentru *instrucțiunea la pian* se plătește lunar o taxă de 10 cor. (3 oare la săptămână).

Atât elevele interne, cât și cele externe vor plăti la prima înscriere 5 coroane ca *taxă de înscriere*.

Elevele externe vor plăti *didactru 50 cor.* pe an, care asemenea se va solvi anticipativ în rate treilunare.

In *clasa I-a civilă* se primesc eleve, cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu suc-

ces 4 clase elementare ori apoi dovedesc pe baza unui examen de primire, că sunt bine orientate în materialul de învățământ prescris pentru clasa a IV-a elementară. In *celelalte clase* se primesc eleve, cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes clasa premergătoare. Absolvențele clasei a VI-a elem. se vor primi în clasa a II-a a școlii civile pe baza unui examen de primire.

Elevele, cari se imatriculează pentru prima dată la școală, afară de *atestatul școlar* din clasa premergătoare, au să producă *atestat de botez și certificat de revaccinare*.

Fiecare elevă internă are să aducă cu sine : 1 saltea de lână (madrăț), 1 covorel lângă pat, 2 perine cu 4 fețe, 1 plapomă cu 2 cearșafuri de desupt (lipidee) și 2 acoperișe de pat (cuverture) albe ; 6 bucăți de rufe, schimburi din fiecare și anume : 6 cămeși, 6 camisoane, 6 pantaloni, 6 părechi de ciorapi, 4 rochițe, 12 batiște, 6 ștergare, 3 servete, toate cu monogramul propriu ; tacâmuri : cuțit, furculița, lingură mare și linguniță, 2 pahare (unul pentru dinți și unul pentru beut) ; 1 lighean (lavor), 3 cărpe pentru șters ligheanul ; perie de cap, de dinți și de haine ; piaptân și foarfeci ; două haine de port și una de sărbătoare, 4—6, șorțe, 1 haină de iarnă (palton), 1 pălărie și două părechi de ghete.

Afară de acestea fiecare elevă (internă ori externă) are să fie provăzută cu recvizitele necesare de învățământ, scris, muzică și lucru de mână. Pentru lucru de mână se poate depune o mică sumă (câte-va coroane), asupra căreia va avea fiecare o cărticică de notițe, purtându-și socotelele proprii în regulă.

Elevele la înscriere au să fie însoțite de părinți sau îngrijitorii lor.

Despre uniformă, care va fi modestă și corespunzătoare, se va îngriji direcțiunea ulterioară.

Prelegerile se vor începe nesmiatit cu 10 Septembrie n. a. c. și dela acest termin înainte elevele vor putea fi primite numai prin Consistoriul diecezan.

Deslușiri și mai amănunțite se pot cere dela direcțiunea școlii (Arad, strada Deák-Ferencz N-rul 27).

Când comunicăm toate acestea Onoratului public, tot-odată îl încunostințăm, că Consistoriul nostru plenar a decis a aduce jertfe foarte mari pentru ridicarea la nivelul dorit a *acestei singure școale civile de fete de confesiunea gr.-or. română* în întreaga noastră Metropolie, și că, în considerarea importanței ce o are creșterea fetițelor pentru biserica noastră națională, prin factorii competenți s'a pus baza la ridicarea unui nou palat pe sama acestei școale.

Și până atunci însă ca directoară a internatului încopiat cu această școală a fost numită Mult

Venerata Doamnă *Iudita Secula n. Truția*, care își va validă bogatele experiențe întru conducerea tinerelor mlădițe din internat, ear' director de studii a fost numit cunoscutul pedagog român Dr. *Petru Pipos*, fiind pe lângă dânsul angajate cele mai bune puteri didactice, cu toată cvalificațiunea recerută.

Între asfel de împrejurări instruirea elevilor se va putea face cu cele mai frumoase rezultate, ear' în internat se va pune deosebită îngrijire pentru creșterea religioasă-morală a elevilor, precum și pentru instruirea lor temeinică în economia casnică, gătirea bucatelor, croit și cusut.

Cerem în temeiul acestora încrederea Onorabilului public, și cu deosebire pe credincioși diecezei noastre îi rugăm să-și înscrie fetițele la școala noastră din Arad.

Arad, în 16/29 Iulie 1905.

*Consistoriul gr.-or rom.
din Arad.*

Nr. 1 1905/6

Subsemnata Direcțiune aduce la cunoștința celor interesați, că anul școlar 1905/6 la institutul pedagogic-teologic din Arad se începe după următoarea programă:

1. În 30—31 August (12—13 Septemvrie) se vor ținea examenele de corigență și private cu elevii ambelor despărțăminte, având să achite anticipativ fie-care elev taxele prescrise.

2. În $\frac{1, 2, \text{și } 3}{14, 15 \text{ și } 16}$ Septemvrie a. c. se vor face înscrierile, la cari elevii se vor presenta cu testimoniile cursurilor anterioare.

3. Direcțiunea va înscrie numai pe aceia, cari pe lângă împlinirea celorlalte condițiuni se vor presenta cu cvitanță dela cassa consistorială despre achitarea anticipativă a taxelor prescrise.

Arad, la 4/17 Iulie 1905.

Roman R. Giorogariu
director.

Internatul diecezan din Beiuș.

Bărbați însuflețiți de cauza națională, bărbați iubitori de neam și implinitori ai învățăturilor Mântuitorului ceresc, pus-au temelie internatului din Beiuș, — unicul pe lângă gimnaziul în întreagă dieceză — cu mărețul și creștinescul scop de a da adăpostire tinerimei studioase dela gimnaziul de acolo. Și dela înființarea lui, dela anul când la răvașul vremii se creștă 1899 până acum fost-a casa părintească a mai mulți de 300 elevi gimnaziali, zic casă părintească, căci de copilul care s'a așezat aici, liniștit a putut fi părintele, că va primi cea mai bună creștere, și conducătorii internatului vor fi întru toate suplinitori părinților îngrijați de viitorul copiilor lor.

Internatul nostru diecezan a corespuns tuturor așteptărilor. Azi, deși a îndurat multe atacuri și invec-

tive din partea răutăcioșilor și oamenilor lipsiți de omenie și deși toată averea lui este numai venitul din taxele de întreținere a elevilor, totuși stă pe baze bune și se poate bucura de cea mai bună reputație.

Progresul în studii în ăst an este uimitor de bun, din 55 elevi interni au căzut numai 9 inși și și aceia numai din câte un studiu sau două, astfel că fiecare poată să coreagă calculul nesuficient. Acest rezultat vorbește dela sine despre modul cum sunt supraveghiați elevii întru îndeplinirea datorințelor lor.

Nu-mi este intențiunea să aduc laude celor puși în fruntea acestei mici redute, pe lângă gimnaziul din Beiuș, căci numai datoria și-au achitat-o, precum trebuie să facă tot omul conștientios. Am atins, însă, că internatul se susține numai din taxele elevilor. Elevi nu încap în internat mai mulți de 55—60. Dintre aceștia 10 sunt gratuiti. Dela numărul elevilor cu taxă depind și venitele internatului. La începutul anului de regulă se umple numărul prescris, dar în decursul anului se întâmplă, că unii, cari nu iubesc disciplina, sau făcând transgresiune, părăsesc internatul, astfel și venitele devin mai mici.

Pentru asigurarea unui venit mai sigur, ar trebui aflat un mod potrivit intereselor noastre. Cred, că nu ne putem plânge contra numărului fundațiunilor.

Din aceste fundațiuni să se împartă știpeții în număr mai mare elevilor din școlile medii, în deosebi celor dela gimnaziul din Beiuș. Ceice vor fi împărțiți de acest favor să fie siliți a locui numai în internat. Sub alte condiții să nu primească acest favor.

Mai ales mărita reprezentanță dela fundațiunea Gozsdu ar putea ajuta în aceasta privință. Dela acea fundațiune se împărtașesc și astfel de tineri, cari nu sunt săraci și de fel nu sunt avizați la acest ajutor. N'ar fi oare un lucru cu mult mai creștinesc și o faptă cu mult mai nobilă, când în locul a astfel de tineri, ar primi ajutoare elevii săraci și sârguincioși de pe la școalele medii? Cred că da. Și tuturor ne este cunoscut, că gimnaziul din Beiuș este frecventat de foarte mulți băeți săraci.

Din cele espuse rezultă următoarele foloase:

Numărul știpețiaților din internat fiind mare și venitele ar fi mai sigure, căci știpețiile se dau la vreme, pe când taxele de la solvenți incurg cu greu.

Fiind știpețiații în număr mare și elevii buni s'ar înmulți, — și:

Inmulțindu-se numărul elevilor buni, aceștia ar avea influință și asupra celor răi, slăbind în ei defectele și inclinările primejdiouse.

În acest mod ai da creștere unei generații cu totul deosebită de cea de azi, generație mai sănătoasă, generație după cum trebuie să fie o tinerime mândră de neamul său.

Petru E. Papp.

Nr. 1951/1905.

Cenzurându-se socoata fundațiunei Zsigaiane din Oradea-Mare despre venitele și spesele dela 1 August 1903 până la 31 Iulie 1904 și inventarul fundațiunei după starea dela 31 Iulie 1904 pe lângă constatarea, că aceasta socoată, petrectându-se la 11/26 Aprilie 1905, a fost primită și încuviințată de senatul fundațiunei, Consistorul enunță următorul

CONCLUZ:

Socoata prezentată cu următorul rezultat:

1. Venitele

Starea la 31 Iulie 1903

în bani gata	1803 cor. 72 fil.
în pretenziuni	1917 „ 60 »
venitele curente din chirii	11663 „ — „
din taxe de întreținere	1182 „ — „
din interese după rem.	90 „ 15 „

La olaltă 16656 cor. 47 fil.

2. Erogațiunile

In bani . . . . . 13129 cor. 78 fil.

Remanența la 31 Iulie 1904

în bani gata	1519 „ 09 »
în pretenziuni	2007 „ 60 »

3526 cor. 69 fil.

și inventarul despre averea imobilă constatătoare din 3 case în Oradea-Mare și cea mobilă, constatătoare din bani gata, mobilier, revizite și pretenziuni cu următoarea:

stare activă de	176926 cor. 69 fil.
stare pasivă de	24810 „ 78 „

Deci la 31 Iulie 1904 cu

starea activă de . . . . . 152115 cor. 91 fil.

—se aproabă și din partea Consistorului, dându-se casarului manipulant, Nicolau Zigre, absolutorul pe lângă cautela uzată și dispunând totodată ca, în senzul literelor fundamentale, să se publice în organul oficios al diecezei rezultatul acestei socoți.

Despre ce se avizează senatul fundațiunii.

Arad, din ședința consistorială a senatului episcopesc, ținută la 13/28 Iulie 1905.

În absența și din incredințarea P. S. Sale D-lui Episcop:

Roman R. Giorogariu
protosincol.

Convocare.

Membrii reuniunii învățătorilor gr. or. rom. din despărțământul protopop. Comloșului-mare, sunt poștiți a participa la adunarea generală a despărțământului, care se va ține la 31 Iulie (13 August) a. c. în comuna Sarcea-română.

PROGRAM:

1. La oarele 7 dimineața chemarea Duhului sf.
2. Deschiderea adunării generale.
3. Constatarea celor prezenți.
4. Raportul președintelui, casarului și bibliotecarului.
5. Prelegere practică despre sunetele »i« »n« »r« și »s« de inv. Damian Târlai.
6. Tractarea numerilor 1—10 în mod practic de inv. Petru Craiovan.
7. Despre legumărit, prelegere de d-na Elena Ghilăzan născ. Cojocariu.

8. Propuneri și interpelări.

9. Defigerea locului proximei adunări generale.

10. Încheierea adunării.

Învățătorii din partea nordică a tractului se vor întruni Sâmbătă în 30 Iulie (12 August) la gara din Zsombolya, de unde apoi la 3 oare p. m. vor călători spre Sarcea-română.

Comloșul-mare, la 16/29 Iulie 1905.

Paul Miulescu
prot., insp. școl., preș. desp.

Atanasiu Lipovan
notar,

CRONICA.

Nou doctor în Sf. teologie. Domnul Nicolau Bălan din arhiedeceză, ascultător de filozofie în Breslau, a prestat la 16/29 l. c. cu succes excelenț și rigorosul ultim în sf. teologie la facultatea teologică din Cernăuți, unde a și fost promovat în aceeași zi. Felicitări sincere tinerului doctor.

Convocare. În senzul §§-lor 23 și 26 din statute membrii „Asociațiunii pentru literatura română“ se convoacă la Adunarea generală ordinară în Sibiiu, pe zilele de 19 și 20 August st. n. 1905. Programul adunării este: Ședința I Sâmbătă, la 19 August st. n., la oarele 11 a. m. Ordinea de zi: 1. Deschiderea adunării generale. 2. Înscrierea delegaților prezenți. 3. Raportul general al Comitetului central. 4. Alegerea comisiunilor. a) pentru examinarea raportului general; b) pentru cenzurarea socotelilor anului 1904 și a proiectului de budget pentru anul 1906; c) pentru înscrierea membrilor. 5. Prezentarea eventualelor propuneri. (Se observă că eventualele propuneri au să fie prezentate în scris prezidiului Asociațiunii (în Sibiiu, strada Morii Nr. 6) cu opt zile înainte de adunarea generală). La oarele 12 m. inaugurarea Muzeului istoric și etnografic și deschiderea expoziției Asociațiunii. Ședința II. Duminică, în 20 August st. n. la oarele 10 a. m. Ordinea de zi: 1. Raportul comisiunilor. 2. Întregirea comitetului central. 3. Fixarea locului pentru adunarea generală din 1906. 4. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal. 5. Închiderea adunării generale. La oarele 4 d. m. ședința festivă a secțiunilor științifice-literare cu următoarea programă: 1. Distribuirea premiului Andrei Murășanu. 2. Discurs comemorativ asupra vieții și activității lui Timoteu Cipariu, de Dr. Sextil Pușcariu. 3. „Cheia Turzii“, comunicare istorică, de Silvestru Moldovan. Sibiiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la 29 Iulie 1905. Iosif Sterca Șulutu m. p., preșident. Ioan I. Lăpădatu m. p., secretar II.

Monument dela Călugăreni. Din București se scrie: Comitetul instituit pentru ridicarea unui monument la Călugăreni nu a primit nici una din lucrările trimise la primul concurs și publică un nou concurs. Suma maximă, până la care artiștii se vor putea ridica, e de lei 50.000. Concurenții vor fi artiști cu reputația stabilită prin opere făcute în țară. Machetele vor trebui să fie în proporție de 1/10 din mărimea, care vor trebui să rămâie. Se lasă concurenților cea mai desăvârșită libertate în concepția subiectului, atrăgându-li se atențiunea numai asupra faptului, că atât figura istorică a eroului dela Călugăreni, cât și locul deschis sub

cer liber, unde se va așeza monumentul, impune a se da o cât mai mare importanță înfățișării monumentului. Machetele se vor trimite dlui I. Droc Barcianu, gimnaziul Giurgiu. Terminul de predare va fi pentru aceste machete cel mai târziu până la 31 Decembrie 1905. Concursul va fi inapelabil.

Concurs.

Pe baza rezoluțiunii Venerabilului Consistor dto 23 Iunie (7 Iulie) 1805 Nr. 2075/905 prin aceasta se descrie concurs cu termen de **30 zile** pentru îndeplinirea parohiei din **Calacea** (ppresb. Timișorii) devenită vacantă prin reposarea parohului Ioan Leucuța.

Beneficiul parohial se compune din folosirea sesiunii parohiale, stolele după norma școlară în vigoare și birul usitat adecă 90 litre după una sesiune întreagă, întregirea stabilită pentru preoți cu 8 cl. gimn. Toate aceste asigură venitul prescriș pentru parohii de clasa primă, deci dela recurenți se cere cvalificațiunea normată în §. 15 lit. a) a regulamentului pentru parohii. Văduvei i-se asigură dreptul garantat prin §-ul 8 al aceluiași regulament.

Reflectanții vor avea să-și înainteze recursurile ajustate cu documentele originale la Prea On. oficiu ppresb al Timișorii, și cu observarea §-ului 18 din Regulament să se prezenteze în s. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea rituală și omiletică.

Timișoara, 15/28 Iulie 1905.

Dr. Tr. Puticiu m. p., ppresb.

—□— 1—3

Concursul publicat în Nrii 20—22 ai organului diecezan „Biserica și Școala“ din a. c., pentru îndeplinirea parohiei devenită vacantă în **Murani** (protopresb. Timișorii) prin reposarea parohului Ioan Mihailovici, pe lângă același beneficiu și pe lângă aceleași condițiuni de clasificare dela recurenți, — prin aceasta se repețește cu termen de **30 de zile**, având recurenții să se prezente cu observarea §-lui 18 din Regulamentul pentru parohii în s. biserică din loc spre a-și arăta desteritatea rituală și omiletică.

Dat din ședința comitetului parohial din Murani, ținută la 17/30 Iulie 1905.

Comitetul parohial.

Cu consensul ppresb.: Dr. T. Puticiu m. p.

—□— 1—3

Pentru stațiunile învățătorești din com. **Burda și Cresuia** se descrie concurs cu termen de alegere pe **14/27 August** a. c.

Salarul la ambele stațiuni e sistemizat din anul 1893 parte din bani parte din bucate și lemne eară pentru întregire până la 600, respective 800 coroane și cvincvenal se va cere pentru învățători cvalificați ajutor dela stat.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea stațiuni sunt avizați a-și trimite petițiile adresate Comitetului parohial subscrisului, protoprezbiter în Robogány până la 13/26 August și până la ziua alegeri a se prezintă în fața locului în sf. biserică pentru a-și arăta desteritatea în afacerile bisericesti.

Dat în Burda-Cresuia la 3/16 Iulie 1905.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu: *Elia Moga* ppresbiterul Beiușului

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului de paroh în **Rippa** ppresbiteratul Tinca, cottul Bihor, cu termen de alegere în ziua de **29 August (11 Sept.) a. c.**, pe lângă următoarea dotațiune: a) 4.951/1600 jug. pământ arător fanaș și imaș în valoare de 80 cor., b) dela fiecare

casă câte 2 cor. bani numerari și câte 30 lit. cucuruz sfărmat în valoare de 400 cor. numărul caselor 150, a sufletelor 844, c) întregirea dela stat pentru preot fără 8 clase 470 cor. Pentru cvartir se va îngriji preotul, și dările publice are să le solvească preotul. Se observă, că alesul paroh poate fi administrator parohial în parohia din vecinătate Valea-mare. Reflectanții la această parohie recursurile lor instruate conform Regulamentului și adresate comitetului parohial le vor subșterne subscrisului ppresbiter până în 25 August (6 Sept) a. c., și se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare, în sf. biserică de acolo, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* ppresb.

—□— 1—3

Pentru postul cantoral dela a II-a școală de băieți din **Sânt Miclăușul Român**, protopopiatul Tinca comitatul Bihor cu termen de alegere pe **26 August 8 Septembrie** 1905. Pe lângă următorul salar:

1. În bani gata 350 cor., 6 holde de pământ arător lucrat de comuna bisericască în valoare de 40 cor., 3. 6 metri cubici de lemne de încălzit aduse acasă și prețuite în 32 cor., 4. Pentru conferințe 4 cor. 5. Cvartir liber., 6. Stolele cantorale circa 60 cor., 7. Dreptul de cvincvenal: — toate aceste prețuite în bani dau suma de 786 cor., și să asigură punerea la cale a cererei pentru întregirea salarului până la 800 cor., prin ajutor de stat. Se observă, că acei reflectanți, cari vor fi capace a conduce cor vocal vor fi preferiți.

Reflectanții sunt avizați a se prezenta în vre-o Duminecă ori Sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cele rituale, iar recursurile ajustate conform regulamentului să le subștearnă până la 25 August 7 Septembrie 1905. M. On Domn Nicolae Rocsin, protoprezbiter în Méhkerék.

Sânt Miclăușul Român, la 20 Maiu (2 Iunie) 1905.

Michail Hasiaș

Ioan Vereș

pres. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Rocsin* ppresbiter.

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești din **Tomești**, inspectoratul Hălmașului, să descrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Dotația împreună cu acest post este: 1. bani gata din cassa culturală dela Tomești și comunele afiliate de tot 458 cor., 2. lemne pentru școală și învățător în natură 4 stângeni, 3. spese de conferință 20 cor. 50 fil., 5. scripturistica 20 cor. 50 fil., 6. cvartir liber cu grădină, 7. întregirea la 800 cor. sau ajutor dela stat face 342 cor. și alegându-l poate speră că va primi acest ajutor, 8. cvincvenal la timp de 5 ani din comună.

Alegându-l învățător va avea să îndeplinească și cantoratul și a provedea instrucția și la școala de repetiție.

Reflectanții la acest post, sunt avizați ca recursurile lor ajustate cu toate documentele necesare și legalizate, în sensul §-lui 60 din „Regulament“ și adresate comitetului par. din Tomești să le trimită până la termenul susindicat P. T. Oficiu protoprezbiteral al Hălmașului (Nagyhalmagy), și sunt poștiți a să prezenta în vre-o duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Tomești spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* protopresbiter, inspector școlar.

—□— 1—3

Cu începerea anului școl. 1905/6 se vor primi elevii de cl. I-VIII gimn. în internatul gr. oriental rom diecezan din Beiuș.

Clădirea internatului este una dintre cele mai frumoase zidiri din Beiuș, deoarece atât din punct de vedere arhitectonic, cât și cu respect la pozițiunea și aranjament corespunde tuturor recerințelor timpului modern. Situat internatul într-o grădină frumoasă cu fântână arteziană și un parc de 1200 m. □ ofere cele mai bune condițiuni igienice

Elevii așezați în internat vor primi cvartir, întreținere, luminat, încălzit, spălat, tot la 2—3 săptămâni iarna vara — scaldă, și instrucțiunea în studii.

Întreținerea cu vipt se face sub supraveghierea și conducerea superiorilor și a medicului internatului și e așa întocmită, că viptul e abundanț, nutritor și variat. Elevii cari devin morboși, stau sub cura medicului și primesc de loc medicini, pază și vipt deosebit.

Taxa de întreținere e 280 cor. la an, și este a se solvi înainte în două sau cel mult patru rate; 5 cor. pentru medicamente; 2 cor. pentru mobilier și 1 cor. la fond. Aceste taxe se solvec la înscriere.

Tinerii, cari voiesc să fie primiți în internat au să aducă cu sine — afară de saltea și covor la pat, cari pentru uniformitate se câștigă prin îngrijirea internatului — următoarele: 2 perini, 4 fețe de perini, 1 plapomă sau țol de coperit, 3 ciarsafuri (lințoluri sau lipidee), 4 șergare, apoi perie de dinți, săpun, pepten, perie ne vestminte, 3 perii de ghețe. Afară de aceste schimburi de lipsă, batiste, ciorapi 1/2 duzină din fiecare. Două rânduri de haiae, unul de vară, altul de iarnă, pălărie, caput de iarnă și 2 părechi călciuni.

Fiecare va face inventar despre ce aduce cu sine în 2 exemplare, unul pentru superiori, altul pentru sine.

Recursele sunt a se trimite la rectorul internatului adresate către Senatul internatului gr.-oriental român diecezan din Beiuș până la 15 August st. n. 1905. Cei cari pentru primadată recurg aici au să producă atestat școlar și medical.

Dat în Beiuș (Belényes) din ședința Internatului gr.-or. ținută la 18 Iulie n. 1905.

Prezident:

Vasiliu Papp
protopop gr.-or.

Notar:

Victor Fildan
rector-catihet.

—□—

2—3

Pentru stațiunea învățătoarească vacantă **Căbești** protoprezbiteratul Beiușului conform ordinațiune Ven. Consistor Orădan de sub Nr. 936. Șc. se escrie concurs cu termin de alegere pe **14/27 August** a. c. pe lângă salariul sistemizat de 620 cor parte în bani gata, parte în naturale.

Deci doritori de a ocupa aceasta stațiune sun avizați, ca recursele lor ajustate cu toate documentele recerute adresate la comitetul parohial din Căbești să le trimită protoprezbiterului inspector școlar Elia Moga, în Robogány până în 12/25 Aug. ear până la terminul alegerii să se prezenteze în cutare Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică din Căbești pentru a-și arată desteritatea în cant și tipicul bisericesc.

Răbăgani, 8/21 Iulie 1905.

Elia Moga protoprezbiter inspector școlar.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoarești din **Secaș** (inspectorul Halmagiului) se escrie concurs cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă următoarele emolumente: 1. În bani gata din cassa cultului 504 cor.; 2. 8. stângeni de lemne, din cari 4 stângeni pentru încălzitul școlii, prețuite în 32 cor.; 3. Conferența inv.

20 cor.; 4. Folosița alor 2 1/2 jug. pământ a 20 cor., de după care contribuția regească va avea să solvească învățătorul; 5. Scripturistica 10 cor.; 6. Petru curatorul 16 cor.; 7. Cvatir liber cu grădină și grajd pentru vite.; 8. întregirea sperativă din vistieria statului face suma 244 cor., pentru care ajutor s'a făcut petiția conform ord. Consist. Nr. 2255/905.

Reflectanții sunt invitați, ca recursele lor instruite cu recerutele documente legale conf. §-lui 60 din „regulamentul pentru inv.“, și adresate comitetului parohial din Secaș, să le susțearnă până la terminul sus-indicat oficiului protoprezb. în Hălmagiu (Nagyhalmagy), și să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. bis. din Secaș, spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Secaș, la 29 Iunie (12 Iulie) 1905.

Maxim Miclean m. p.,
preș. com. par.

Ioan Tucra m p.,
not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, ppresb. ins. șc.
—□— 2—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala gr.-or. rom. **Sântelec** inspectoratul Orăzii-Mari, se escrie concurs cu terminul de alegere pe **21 August (3 Sept. 1905.**

Emolumentele sunt: în bani numerari dela 95 numere de case câte 2 fl. 190 fl., 2. dela 95 numere de case câte o jumătate măsură bucate 47 fl. 50 cr., 3. 16 jugăre de pământ arător și fanaț 30 fl., 4. Lemne de încălzit 25 fl., 5. venite cantorale 10 fl., 6. Cortel și intravilan școlar 15 fl., suma 317 fl. 50 cr., 632 cor. Recursele ajustate conform prescrișelor Statutului Organic și §-lui 6 art. XVIII din 1879 adresate comitetului parohial din Sântelec și provăzute cu declarațiune că pe baza serviciului neîntrerupt ca învățător de când își formează pretenziune la cvincvenal, să se trimită subscrisului în Oradea-mare până la 18/31 Aug. a. c. Având recurenții în vre-o Duminecă ori sârbătoare a se presenta în biserică din loc, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala*, ppresb. insp. școlar.
—□— 2—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala gr.-or. rom. din **Voivozi**, inspectoratul Orăzii-mari, se escrie concurs cu termin de alegere pe **18/31 Aug. a. c.**

Emolumentele sunt: 1. în bani numerari 132 cor. 80 fil., 2. Dela 83 numeri de case una vică bucate prețuind în 166 cor., 3. 2 holde pământ și 186 □ catastrale prețuit în 40 cor., eară restul de 261 cor. și 20 fileri, eventual 461 cor. 20 fil., se va câștigă dela stat, afară de acestea, cortel cu grădină, precum și stolele cantorale dela funcțiunile obveninde.

Recursele ajustate conform prescrișelor Statutului Organic și §-lui 6 art. XVIII din 1879 și provăzute cu declarațiune, că pe baza serviciului neîntrerupt, ca învățător, de când își formează pretensiune la cvincvenal, adresate comitetului parohial din Voivozi, să se trimită subscrisului în Oradea-Mare până la 16/29 August a. c., având recurenții în vre-o Duminecă ori sârbătoare o se presentă la biserică din loc, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala*, ppresbiter, inspector școlar.
—□— 2—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala gr.-or. rom. din **Spurcani** inspectoratul Orăzii-Mari, se escrie concurs cu termin de alegere pe **9 August (3 Sept.) 1905.**

Emolumentele sunt: în bani numerari 600 cor., afară de aceasta cortel cu grădină de legume, precum și stolele cantonale dela funcțiunile obveninde.

Recursele ajustate conform prescrișelor Statutului Organic și §-lui XVIII din 1819, adresate comitetului parohial din Spurcani, și provăzute cu declarațiune, că pe baza serviciului neîntrerupt ca învățător de când își formează pretenziunea la cvincevenal, să se trimită subscrișului în Oradea-mare până la 16/29 Aug. a. c. 1905, având recurenții în vre-o Duminecă ori sârbătoare a-se prezintă la biserica din loc, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala* ppresh., insp. școlar.
—□— 2—3

Se escrie concurs pentru stațiunea învățătoarească dela școala gr.-or. rom. din comuna **Șiusturogiu** inspectoratul Orăzii-Mari cu termin de alegere pe **19 Aug. (1 Sept.)** 1905.

Emolumentele sunt: în bani numerari și clacă 108 cor., 2. dela 80 numeri de casă câte una măsură bucate à 2 cor. 160 cor., 3. pământ arător și fânaț 7 jug. și competența de pășunat 48 cor., 4. 2 orgii de lemne aduse acasă 20 cor., 5 pentru fiecare prunc deobligat la școală câte 1 cor. 40 cor., De tot 376 cor. Restul de 224 cor., eventual 424 cor. se va câștiga dela stat, afară de acestea cortel cu grădină de legume și stolele cantonale dela funcțiunile obveninde.

Recursele ajustate conform prescrișelor Statutului Organic și §-ului 6 art XVIII. din 1879 adresate comitetului parohial din Șiusturogiu, și provăzute cu declarațiunea, că pe baza serviciului neîntrerupt ca învățător, de când își formează pretenziunea la cvincevenal să se trimită subscrișului în Oradea-Mare până la 16/29 Aug. 1905 având recurenții în vre-o Duminecă ori sârbătoare a se prezintă la biserica din loc, pentru a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala*, ppresh. insp. școlar.
—□— 2—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala gr. or. rom. din **Apateul-rom.** inspectoratul Orăzii-mari, se escrie concurs cu termin de alegere pe **20 August (2 Sept.)** 1905.

Emolumentele sunt: În bani numărari 600 cor. afară de aceasta cortel cu grădină de legume, precum și stolele cantonale dela funcțiunile obveninde.

Recursele ajustate conform prescrișelor Statutului organic și §-ului 6 art. XVIII. din 1879 adresate comitetului par. din Apateul-rom., și provăzute cu declarațiune, că pe baza serviciului neîntrerupt ca învățător, de când își formează pretenziunea la cvincevenal, să se trimită subscrișului în Oradea-Mare până la 15/28 August a. c. având recurenții în vre-o Duminecă ori sârbătoare a se prezintă în biserica din loc, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Toma Pacala*, prot. inspector școl.
—□— 2—3

Pe stațiunea învățătoarească dela școala gr.-or. rom. din comuna **Fancica** inspectoratul Orăzii-mari să escrie concurs cu termin de alegere pe **16/29 Aug.** 1905.

Emolumentele sunt: 1) În bani 96 cor.; 2) Bucate 12 cubule 96 cor.; 3) Pământ arător și fânaț 10 jug. 100 cor.; 4) Dreptul de pășunat pentru 4 vite 8 cor.; de tot 300 cor.; iar restul de 300 eventual 500 cor. se va întregi prin ajutor dela stat; afară de a-

cestea cortel cu grădină și stolele cantonale dela funcțiunile obveninde.

Recursele ajustate conform prescrișelor Statutului Organic și §-lui 6 art XVIII. din 1879., și provăzute cu declarațiune, că pe baza serviciului neîntrerupt ca învățător de când își formează pretenziunea la cvincevenal, adresate comitetului par. din Fancica, să se trimită subscrișului în Oradea-mare până la 14/27 Aug. a. c., având recurenții în vre-o Duminecă ori sârbătoare a se prezenta la biserica din loc, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala*: protoprezb. ins. șc.
—□— 2—3

Pe stațiunea învățătoarească dela școala gr.-or. rom. din comuna **Chiraleu**, inspectoratul Orăzii-mari, se escrie concurs cu termin de alegere pe 16/29 Aug. 1905.

Emolumentele sunt: în bani 600 cor., cortel cu nrădină și stolele cantonale dela funcțiunile obveninde.

Recursele ajustate conform prescrișelor Statutului Organic și §-lui 6 art. de lege XVIII. din 1879., și provăzute cu declarațiune, că pe baza serviciului neîntrerupt ca învățător, de când își formează pretenziune la cvincevenal, adresate comit. par. din Chiraleu, să se trimită subscrișului în Oradea-Mare până în 14/27 Aug. a. c., având recurenții în vre-o Duminecă ori sârbătoare a se prezenta la biserica din loc, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

Comit. parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala*, prot. insp. școlar.
—□— 2—3

Se publică concurs pentru îndeplinirea stațiunilor învățătoarești următoare — din inspectoratul Orăzii-Mari — și anume:

1. *Varviz*, cu termin de alegere 18/31 Aug. 1905.

Emolumentele sunt: 1. în bani 160 cor., 2. bucate 70 măsuri: 140 cor., 3. pământ 3 jug. 40 cor., de tot 340 cor., afară de acestea cortel cu grădină și venitele cantonale dela funcțiuni.

2. *Iteu*, cu termin de alegere pe 17/30 August 1905. Emolumentele sunt: 1. în bani 70 cor., 2. bucate 50 măsuri, 100 cor., 3. pământ arător 14 jug. 40 cor., 4. un intravilan, 8 cor., 5. lemne 3 st. 36 cor., 6. zile de lucru cu plugul 8, iară cu mâna 14, 24 cor. 40 fil., 7. venite cantonale 14 cor., precum și cortel cu grădină. Venitele computabile sunt 292 cor. 40 fil.

3. *Bogeiu*, cu termin de alegere pe 17/30 Aug. 1905. Emolumentele sunt: în bani și naturale 300 cor. cortel cu grădină și stolele cantonale dela funcțiunile obveninde.

4. *Bucuroaie*, terminul de alegere în 22 August (4 Sept.) 1905. Emolumentele în bani 600 cor., cortel cu grădină și stolele cantonale dela funcțiunile obveninde

5. *Cotiglet*, cu termin de alegere pe 22 August (4 Sept.) 1905. Emolumentele în bani 600 cor., cortel cu grădină și venite cantonale dela funcțiunile obveninde.

Dările publice le vor suportă cei aleși.

Dacă aceste stațiuni se vor putea îndeplini cu învățători evalificați, salariile se vor întregi, conform legii, la 600 eventual la 800 cor., prin ajutorul dela stat, de unde se vor esopera și eventualele cvincevenale.

Doritorii de a ocupa vre-o una dintre stațiunile de sus, recursesle adresate respectivelor comitete parohiale, și ajustate cu atestatele prescise și cu decla-

Supliment la „Biserica și Școala” Nr. 30.

rațiunea, că pe baza serviciului prestat eventual în alte parohii, de când își formează dreptul la cvincvenal?— vor avea a le așterne subscrisului în Oradea-mare până în 14/27 August a. c. având până la alegere a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din comuna la care au recurs, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Comitetetele parohiale.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* pprezb. insp. școl.

— □ — 2-3

Pentru întregirea definitivă a posturilor învățăto-rești din parohiile: **Ficătar** și **Târgoviște**, tractul Belințului, să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu postul din Ficătar sunt: a) în bani gata 388 cor.; b) 2 jugăre pământ arător à 40 cor.=80 cor.; c) 6 m. metrice grâu à 12 cor.=72 cor. și 6 m. metrice cucuruz à 10 cor.=60 cor.; d) 22 metri lemne, din cari este a se încălzi și sala de învățământ; e) pentru scripturistică 10 cor.; f) pentru conferență dacă participă, 10 cor.

Pe lângă acestea locuință liberă cu 1 chilie și bucătărie și cu grădină lângă ea de un jugăr. Dările publice după pământul învățătoresc, și cele după dâlme cad în sarcina învățătorului. Cele împreunate cu postul din Târgoviște sunt: a) în bani gata 300 cor.; b) 13 m. metrice grâu și cucuruz 156 cor.; c) 4^{1/2} jugăre pământ arător à 32 cor.=144 cor.; d) pentru lemne, din cari este a se încălzi și sala de învățământ, 60 cor.; e) pentru conferență, dacă participă, 20 cor și f) pentru scripturistică 10 cor.

Pe lângă acestea locuință liberă cu 2 chilii, bucătărie și cămară și grădină de 1/2 jugăr. Dările publice cad în sarcina învățătorului, după pământul învățătoresc ce-l beneficează. Reflectanții, petițiile lor, instruate cu extras matricular de botez, cu testimoniu de evalue și întru cât au funcționat ca învățători în alt inspectorat și cu atestat de serviciu dela resvec-tivul inspector școlar, pe lângă declarația că, cu înce-pere de când își formează pretenziune la cvincvenal, au să le trimită pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț [Bélinez, Temes-megy], comitetului parohial respectiv, având totodată a se prezenta, în lăuntru terminului concursual, într'o duminică s'au sârbătoare în sfânta biserică a locului, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetetele parohiale.

În conțelegere cu mine: *Gerasim Sêrb*, protopresbiter.

— □ — 2-3

Conform Circularului Consistorial de sub Nr. 936 Șc. se escrie concurs pentru satațiunile vacante. 1. **Sitani**, cu termen de alegere pe **31 Iulie (13 August)** a. c. Dotațiunea parte în bani, parte în natu-rale face 622 coroane.

2. **Petreasă**, cu termen de alegere pe **7/20 August** a. c. Dotațiunea constă din bani gata 160 cor. 8 cubule bucate, 4 stângini lemne, 3 holde pământ și venitele cantonale. Întregire pentru învățător cvalficat, se va cere dela Înaltul Guvern.

Recurenții au a se prezenta în atare Duminecă la sf. biserică, pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic. Ear' recursele ajustate conform recerînțelor legale să le adreseze respectivelor comitete parohiale și se le trimită până cu 2 zile înainte de alegere pro-toprezpiterului tractual *Elia Moga* în Robogány.

Comitetetele parohiale.

În conțelegere cu: *Elia Moga* protoprezbiterul Beiușului

— □ — 2-3

Pentru ocuparea postului de capelan pe lângă bolnăviciosul preot *Procopie Lelescu* din **Vizma**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termi de **30 zile** dela prima publicare în „Bis. și Șc.”

Emolumentele împreunate cu acest post de cape-lan sunt: 1. Jumătate din sesiunea parohială, care în-treagă este aproape 40 jugăre, anume așa ca din fie-care plan (pășunit) să beneficieze jumătate.

2. Jumătate din întregirea dela stat ce primește preotul *Procopie Lelescu*, și care acuma face 688 cor., însă așa ca viitorul capelan încă să cedeze jumătate din întregirea dela stat ce o va prim dânsul, preotului *Procopie Lelescu*; 3. Jumătate din birul preoțesc, dela 120 case, câte o măsură în boabe, sau două cu co-ceni, și 4. Jumătate din obicinuitele venite stolare.

Reflectanții au să adreseze petițiile lor, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial din *Vizma*, pe calea oficiului pprezb. din Belinț (Bélinez, Temes m.), și înlăuntru terminului concursual să se prezenteze într'o sârbătoare sau într'o Duminecă în sf. biserică din *Vizma*, spre a-și arăta desteritatea în cân-tări și tipic, eventual în ceremonial și în oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gerasim Sârbu* pprezb

— □ — 2-3

Pentru îndeplinirea definitivă a posturilor învăță-torești următoare să publică concurs.

1. *Archiș* salarul în bani 48 cor. 4 jugăre pământ arător: 40 cor. 10 șinice bucate: 100 cor., 6 st. lemne 60 cor., 80 porții fân 32 cor. Alegerea va fi în 31 Iulie v. a. c.

2. *Bochia-Benești* în bani 290 cor., 5 cubule bu-cate, 50 cor. 5 st. lemne, 50 cor., 50 porții fân, 10 cor. Alegerea se va ține în 2/15 August a. c.

3. *Călacea* în bani 600 cor. Alegerea 6/19 Aug.

4. *Cărăsău* în bani 280 cor., 4 st. lemne, 90 cor., 12 cubule bucate, 120 cor., pământ 3 jugăre, 82 cor. Alegerea se va ține în 7/20 August a. c.

5. *Cheșa* în bani 600 cor. Alegerea se va' efep-tui în 7/20 August a. c.

6. *Ciutâhaz, Hodîșel-Stoinesti*, în bani 220 cor., 25 cubule bucate 250 cor., 8 st. lemne 90 cor., 7 ju-găre pascalău 20 cor. 90 porții fân, 18 cor. Alegerea va fi în 2/15 August a. c.

7. *T. Cărând* în bani 232 cor., dela episcopul latin 54 cor., 5 jugăre pământ, 120 cor., 12 șinice bucate, 120 cor., 8 st. lemne, 80 cor. Alegerea se va ține în 31 Iulie v. a. c.

8. *Craiova* în bani 300 cor., 4 jugăre pământ 64 cor., 12 cubule bucate, 120 cor., 8 st. lemne 64 cor. Alegerea se va ține în 3/16 August a. c.

9. *Dumbrăvița de codru* în bani, 500 cor. Alegerea în 4/17 August a. c.

10. *Groși-Bârzești*, în bani, 88 cor. dela episcopatul latin, 12 cor., 15 1/2 cubule bucate, 155 cor., 8 st. lemne, 40 cor. Alegerea va fi în 1/14 August a. c.,

11. *Hășmaș-Urviș*, dela Hășmaș bani: 156 cor., pentru făină 26 cor., pentru 5 șinice bucate: 140 cor., dela Urviș, 40 cor., pentru 5 șinice bucate: 40 cor.; dela episcopatul latin: 74 cor., lemne după trebuință. Alegerea va fi în 1/14 August a. c.

12. *Mărăuș-Săcaci*, în bani: 222 cor., 8 st. de lemne: 64 cor., 16 cubule bucate: 160 cor., câte 1 litru fasole: 40 cor., câte 100 porțai fân și pae: 40 cor., dela episcopatul latin: 60 cor. Alegerea va fi în 2/15 August.

13. *Nermiș*, 200 cor. Alegerea va fi în 1/14 August a. c.

14. *Suptac*, în bani: 300 cor., 6 st. lemne: 60 cor., 2 cubule bucate: 120 cor. Alegerea va fi 5/18 August.

15. *Susag-Tălmăciu*, în bani: 440 cor., 20 cubule bucate: 200 cor. Alegerea se va săvârși în 3/16 Aug.

16. *Tăgădău*, în bani: 100 cor., 8 jug. pământ. Alegerea se va efectua în 1/14 August a. c.

17. *Ursad-Pocluse*. Hodișel, în bani: 200 cor., 10 cubule bucate: 100 cor., 6 st. lemne: 72 cor., 8 jug. pământ: 96 cor. Alegerea va fi în 4/17 August a. c.

18. *Urviș* în bani: 500 cor. Alegerea va fi în 4/17 August a. c.

La dotațiunile din toate acestea stațiuni sunt a se socoti și ștoalele cantonale usuate cu locuințe acomodate și grădini de legumi, ear' unde salariile nu dau minimul legal acelea, precum și cvincvenaliile se vor întregi prin ajutoare din vistieria statului. Din lemnele acordate, se vor încălzi și salele de învățământ.

Reflectanții la cutare din aceste stațiuni, în cutare Duminecă ori sârbătoare au a se prezenta în sf. biserici pentru a cântă; ear recursele cu declarațiunile că de când își formează pretensiuni la cvincvenal până cu 6 zile înainte de alegerile din comunele pentru a căror posturi recur, au a le trimite la subscrisul în F.-Györös, p. u. Tenke.

Pentru comitetele parohiale.

Petru Serbu, prot., insp. șc.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Soroșag**, pprezbiteratul Radnei, să escrie concurs cu termenul de a recurge **30 de zile** dela prima publicare n organul oficios „Biserica și Școala“. Venitele acestei parohii sunt: 1. 60 jughere pământ arător. 2. Câte o măsură de cucuruz nesfârmat dela 80 de numere de casă. 3. ștolele obicinuite. 4. Întregirea dotațiunii dela stat. — Preotul, care să va alege, va avea să provadă până la altă dispozițiune și învățământul din școala de acolo, și deci va beneficia și de venitele învățătoresți și va avea cvartir în edificiul școalei. — Cei ce doresc să ocupe acest post, să-și trimită recur-

sele ajustate conform lit. c) al §-lui 15 din Regulamentul pentru parohii și adresate comitetului parohial din Soroșag, P. On. domn Procopiu Givulescu, pprezb. în M. Radna, iar dânsii să se prezinte în cadrul termenului concursual în sf. biserică din Soroșag, pentru a-și arată desteritatea în cele rituale.

Soroșag, 3/16 Iulie 1905.

Comitetul parohial.

Din încrederea dlui protopop: *Iosif Vuculescu*, paroh.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala inferioară centrală gr. or. din **Șeitin**, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele: 1. Pentru cvartir 80 cor., 2, sălar fundamental în numerariu: 800 cor., 3, relut de lemne pentru școală, respective învățător 120 cor., 4, 40 cor. pentru curățitul măturatul școalei, 5, 12 cor. scripturistică, 6, dela înmormântări și eventual părăstase câte 1 cor. 7, la conferință 4 oor. la zi și prejectura, apoi în fine cvincvenalele prescise, se observă însă că primul cvincvenal se decerne numai la cinci ani dela confirmare. Cei cu pregătiri cunișoare vor fi preferiți.

Recursele cu documentele prescise de lege, adresate comit. par. gr. or. din Șeitin, reflectanții le vor înainta R. Domn protopop tractual Vasile Beleş în Arad având a se prezenta în Dumineci și sârbători la s-ta biserică srpe a-și arată desteritatea în cela rituale.

Dat din șed. comit. par. gr. or. rom. din comuna Șeitin ținută la 4/17 Iulie 1905.

Dimitrie Mesaroșiu
v. preș. com. par.

Demitriu Micu
not. com. par.

În conțelegere cu: *Vasile Beleş* prezbiter și insp școl.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunei învățătoresți vacante din **Berechiu**, în tractul Ienopoliei prin aceasta se escrie concurs cu durată de **30 de zile** dela prima publicare, în care restimp recurenții își vor subșterne recursele lor pe calea oficiului inspectorat cercual și se vor prezenta vreodată în biserică, spre a se face cunoscuți cu alegătorii.

Venitele incopciate cu aceasta stațiune sunt: a) în bani gata 300 cor, b) Folosirea a 16 jugăre pământ arător 384 cor. c) Despăgubire de pășune 96 cor. d) 3 stângeni de lemne 48 cor. cari la olaltă fac 828 cor. Afară de aceste învățătorul mai are a) cvartir liber și grădină pentru legume, b) pentru conferință 16 cor., c) pentru scripturistică 10 cor. Sala de învățământ se va încălzi din alți doi stângeni de lemne.

Dărea regească de după pământ o plătește alegândul învățătoriu.

Berechiu la 29 Maiu 1905.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Constantin Gurban* insp. cerc. de școale.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoarești din **Dubești** (insp. Leucușeștiului), se escrie concurs cu termen de **30** de zile dela prima publicare cu următoarele emolumente:

1. In bani gata din cassa culturală 600 cor. 2. Lemne în natură din cari se va încălzi și școala 48 cor. 3. Scripturistica 10 cor. 4. Conferința 16 cor. 5. Locuință cu grădină. 6. Întregirea dela stat 800 cor. amăsurat circulariului konzistorial Nr. 2255/1905, ce se poate aștepta fiind cererea în lucrare. Alegândul are să îndeplinească și cantoratul.

Reflectanții sunt invitați a-și înainta recursurile lor, ajustate legal și adresate comitetului parohial din Dubești în termenul sus indicat, M. O. oficiu inspectorial în Cladova p. u. Bethlenháza, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare, în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Dubești la 5/18 Iulie 1905.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Ioan Căpitan* insp. șcl.

—□—

3—3

Pentru vacanta stațiune învățătoarească-cantorală din parohia **Dș. Forău** (tractul Beiușului) se publică concurs cu termen de alegere 7/20 August 1905.

Salarul e 600 coroane în bani gata, și cvinevenale. Se observă, că parohia va da cvinevenalele, numai după anii de serviciu impliniți la școala din loc. Parohia va recurge la Înaltul Guvern, pentru întregirea salariului învățătoresc la 800 coroane. Alegândul învățătoriu va fi îndatorat a îndeplini și funcțiunile cantorale, pentru cari funcțiuni, va beneficia de stolele îndatinate.

Recurenții au a se prezentă în sf. biserică, în vre-o Duminecă sau sârbătoare, pentru a-și arăta desteritatea în cele cantorale, iar recursurile adresate comitetului parohial din Dș. Forău, reflectanții sunt pofțiți a le trâmite, până în preziua alegerii, Prea On. Of. pprezv. al Beiușului în Robogány (Bihar u. egye).

Din ședința comitetului parohial ținută la 3/16 Iulie 1905.

pentru comitet:

Gavril Cristea
preot preș. com.

În conțelegere cu mine: *Elia Moga* protop. Beiușului.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunilor învățătoarești mai jos amintite conform ordinațiunei Ven. Consistoriu Orădan, de sub Nr. 963 Șc. se publică concurs și anume:

1. **Pocola** pe 6/19 Aug. a. c. dem. la 10 ore, Dotațiunea este: a) dela 32 case gr. or. 4 cubule cucuruz 40 cor. b) pământul școlar 50 cor. c) din dotațiunea Z. Mihoc 50 cor. d) 8 metri lemne 32 cor. e) din fondul școlar 100 cor. f) alte venite comunale 28 cor.: de tot 300 cor., ear întregirea pân' la 600 cor. se va cere dela Înaltul Guvern pentru învățător evaficat nu altcum și cvinevenalele.

2. **Săucani**. Bani gata 240 cor. Pământ arătoriu 1½ holdă 80 cor.; 8 metri lemne 32 cor.; ștolele dela

înmormântări, feștanii, masluri etc. 40 cor. de tot: 392 cor. și cvartir liber cu grădină de legumi. Ajutorul se va cere dela stat.

Doritorii de a ocupa una din acestea stațiuni sunt pofțiți că recursurile adresate respectivului comitet parohial și provăzut cu toate documentele prescrite să le subștearnă protoprezviterului tractual **Elia Moga** în Robogány, până la 4/16 Aug., având până la alegere să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale. Alegerea se va ținea tot în 6/19 Aug. a. c. după meazăzi la 3 oare.

Comitetele parohiale

În conțelegere cu: *Elia Moga* pprezviterul Beiușului

—□—

3 3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoareștidin **Ociu** inspectoratul Hălmagiului să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1) In bani gata din cassa cult, dela Ociu și f. Ocișor 440 cor.; 2) Lemne pentru încălzitul școalei și pentru învățător 14 metri □ prețuite în 64 cor.; 3) Spese de conferință 16 cor.; 4) Scripturistica 10 cor.; 5) Cvartir liber cu 2 chillii și cuină, cam deodată în școala vechiă; 6) Întregirea dela stat cu 360 cor. se sperează; 7) Cvinevenal după împlinirea alor 5 ani în comună.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați ca recursurile lor ajustate conform §-lui 60 din „Regul.“ și adresate comitetului par. din Ociu să le trimită până la termenul susindicat la P. T. oficiu protoprezv. al Hălmagiului (Nagyhalmagy), având a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. bis. din Ociu spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, deoarece alegândul va avea să îmlinească și agendele cantorale fără altă remunerațiune.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, pprezv. ins. școl.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a următoarelor stațiuni învățătoarești din inspectoratul **Hălmagiului** cu întregirea dotațiunei cu ajutorul dela stat la 800 cor. conform ord. cons. Nr. 2255/1905 se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă. I. *Hontșor*, emolumentele sunt: 1) Bani gata 378 cor.; 2) Lemne pentru încălzitul școalei și pentru învățător în natură 20 metri □ (à 2 cor. = 40 cor. pentru învățător); 3) Spese de conferință 10 cor.; 4) Scripturistica 10 cor. Cvartir liber acom. — II. *Loșaj*, emolumentele: 1) In bani gata 380 cor.; 2) în naturale 5 șinice grâu, 5 șinice cucuruz, prețuite în 110 cor.; 3) pentru lemne din care este a se încălzi și școala 60 cor.; 4) Scripturistica și cărți școlariilor săraci 20 cor., 5 spese de conferință 16 cor.; 6) Pentru curatortat 20 cor.; 7) Cvartir liber cu grădină cu apartinătoare. Cvinevenalul după serviciul de 5 ani împlinit în comună. — III. *Dobroti*, emolumentele sunt: 1) In bani gata 444 cor.; 2) Lemne pentru foc 3 stângeni din car

este a se încălzi și școala; 3) Spese de conferință 20 cor.; 4) Scripturistica 10 cor.; Dela înmormântări mari, unde va fi poftit 1 cor.; 6) De locuință va avea a se îngriji alegândul învățător pe speșele sale; 7) Intregirea dela stat se sperează 356 cor. și cvincvenal după 5 ani de serviciu în comună.

Aleganzii învățători vor avea să deplinească cantoratul fără alta remunerațiune și a provide instrucțiã și la școala repetiție.

Doritorii de a ocupa vre-unul dintre aceste posturi sunt avizați ca recursele lor instruite conform §-lui 60 din „regulament” și adresate comit. par. respective, să le suscearnă în termenul susindicat P. T. oficiu protoprezviteral în Hălmagiu (Nagyhalmagy) și ca sub durata concursului să se prezinte la sf. biserică aparținătoare spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitele parohiale.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, protoprezv și inspector școlar.

—□—

3-3

Pentru îndeplinirea parohiei din **Odvoș**, în urma ordinului Ven. Conzistor de sub N-rul 2680/1905, prin aceasta să escrie concurs cu termen de oficiere **de 30 zile** dela 1-a publicare în organul oficial „Bis. și Școala”. Venitele incopciate cu acest post sunt: 1) O sesiune întreagă de pământ arător și fânaț; 2) Venitele școlare stabilite prin normativul aprobat de Ven. conzistor diecezan în an. 1892 și anume; a) pentru încredințare 1-2 cor.; b) pentru vestiri 1 cor.; c) pentru cununii 4-6 cor.; d) pentru înmormântare mică 2-3 cor.; e) pentru înmormântare mare mare 5-12 cor.; f) sântirea apei de moașă 60 fil.; g) pentru rugăciunea de îmbisericire 60 fil.; h) informațiunea familiară 4 cor.; i) extrase matriculare 2-4 cor.; 3) Birul preoțesc dela 207 case câte o măsură de cucuruz sfârmat, sau în bani 2 cor.; 4) Intregirea dotațiunii preoțești din vistieria statului. Parohia este de clasa I-a, dar în lipsa recurenților cu ecalificațiune de cl. I. se vor admite și candida și recurenți ecalificați pentru parohii de cl. II. Cei-ce doresc să ocupe această parohie să-și trimită recursele ajustate conform lit. a) a §-lui 15 din Regulamentul pentru parohii și adresate comitetului parohial din Odvoș — P. On. oficiu protopresbiteral în M.-Radna, — iar dânșii — cu observarea strictă a dispozițiunilor §-lui 18 din același Regulament — să se prezinte în vre-o Duminică ori sârbătoare în s-ta biserică din Odvoș spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale.

M.-R a d n a, la 1/14 Iulie 1905.

Procopie Givulescu, ppresb.

—□—

3-3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc la clasele inferioare I-II din comuna **Beba-veche** protoprezb B.-Comloș, comitatul Torontal, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. În bani gata 600 coroane solviți în rate lunare anticipative din cassa culturală; și 200 coroane ajutor dela stat, de tot 800 cor.; 2. cvincvenalul de după anii de serviciu ce-l va primi dela stat, 3. pentru conferințe, dacă va participa, 20 coroane, 4. pentru scripturistica 20 coroane, 5. paie de încălzit atât pentru învățător cât și pentru sala de învățământ după trebuință, 6. cvartir liber cu intravilan și alte particularități trebuincioase, 7. dela înmormântări unde va fi poftit 80 fileri.

Reflectanții se deobligă a se prezentă în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică din loc spre ași arăta desteritatea în cant și tipic.

Alesul are să conducă cântările din strana stângă a instrua și conduce cor vocal.

Recursele provăzute cu atestatele prescise în Statutul-Organic au să le aștearnă P. O. D. Paul Miulescu, protoprezbiter, până la timpul alegerii.

Beba-veche la 26 Iunie (9 Iulie) 1805.

Pentru comitet:

Dimitrie Blaga

paroh și pres. com. par.

Ioachim Muntean

notar.

În conțelegere cu mine: *Paul Miulescu*, protoprezviter inspector școlar.

—□—

3-3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala gr.-or. română din **Comlăuș** [Ó.-Szt. Anna] clasele III-IV. devenit vacant prin pensionarea învățătorului Augustin Boțioc, prin aceasta se escrie concurs cu termenul de alegere pe ziua de **14/27 August** a. c.

Emolumentele: a) în bani 600 cor. b) spese de conferință 20 cor. c) scripturistica 10 cor. d) pentru curatorat 24 cor. e) 8 stângeni de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ; f) dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor. g) cvartir liber și grădină.

Dela alesul se poștește să conducă strana dreaptă și să provadă învățământul la școala de repetiție în toate duminicile și sârbătorile fără alta remunerațiune. Drept la cvincvenal îi recunoaște parohia numai după 5 [cinci] ani de serviciu neintrerupt aici

Recurenții sunt avizați, ca recursele lor, ajustate cu documentele legale despre ecalificațiunea învățătorească conform §-lui 60 din Regulament și adresate comitetului parohial, să le subștearnă P. O. Domn *Mihai Lucuța* ppviter inspector de școale în Șiria [Világos], precum și să se presinte până la termenul susindicat în vre-o duminică ori sârbătoare în sta biserică din Comlăuș, spre ași arăta desteritatea în cant și tipic.

Comlăuș, [Ó.-Szt. Anna] la 3/16 Iulie 1905.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Mihail Lucuța* ppviter inspector de școale.

—□—

3-3

Cancelaria arhitectului român

Ioan Niga

ARAD. Strada József főherceg-út Nr. 1.

(lângă „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserică în mod artistic, din care căuză îl recomandăm îndeosebi dlor parohi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuite.

23-52